

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicijska na
velikem trgu št. 9, II. nad-
stropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu
št. 9, II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Zemljišče in kapital.

VII.

Zemlja, ki se pridno obdeluje, nam daje, če tudi ne obilo, pa vendar toliko pridelkov, da se moreta živiti telesni in duševni delavec. Ker pa pridelki ne trpe dolgo in bi se sami, ko bi jih človek tudi ne vžil, uničili, zato mora človek vedno delati. Pridelki pa, ki se uničijo, povrnejo se zopet v zemljo in to je drugo vodilo za gospodarstvo.

Vse se mora zemlji vrniti, dasi v drugi obliki. To ve kmet dobro. Ko požanje lepo pšenico, si misli, treba bo dobro pognojiti, da se bodo tudi prihodnje leto stebila šibila pod težo polnega klasja. Ako bi samo jemal, bi zemljišče kmalu opešalo. In to dela kapitalist. On zahteva, da se mu da vsako leto toliko in toliko iz zemljišča, skoravno ni zemljišča ničesa dal. (Pozneje bomo namreč s številkami dokazali, da se izposojeni denar navadno obrača za vse druge namene, samo za povzdigo zemljiščne moči ne). Zemljišče, kteremu se jemlje vsako leto ves tako imenovani čisti dohodek, na zadnje ne more domačih ljudi živiti, niti kapitalistu obresti da jati. Zgleda ni treba dolgo iskati. Kdor bere časnike, pozna irsko vprašanje.

Irska je nekdaš cvetela, imenovala se je Green Erin. Ali to je bilo tačas, ko je bila v resnici irska. Ker so bili pa Irski neomahljivi katoličanje, vzela se jim je po sili zemlja in dala privržencem anglikanske cerkve, Irski so se pa degradirali v najemnike in delavce. In kakšna je Irska dandanes? Angleški parlament ugiba vse leto in po novem letu zopet vse leto, kako bi se duhovi v Irski pomirili

ali vse zastonj. Angleški lordi lastniki Irske, so napravili na obdelanem zemljišču latifundije (velika posestva) in znano je: „latifundia perdidere Romani“ ali pa drugod zapravljajo najemnino in morebiti svojega posestva na Irskem še videli niso. Ker se je vsako leto na milijone iz irskega zemljišča izsesalo, moralo je zemljišče opešati tako, da se prebivalci ne morejo ne sami živiti, niti najemnine plačevati. Se ve zagovorniki kapitalovi navadno pravijo: V Irski je preveč ljudi, zemlja ne more vseh živiti. To je laž, kakor je ves kapitalizem vnebovpijoča laž. V Irski je še tri petine neobdelane zemlje, v zadnjih tridesetih letih se je 3 milijone Ircev izselilo in ko bi se jih še tri, revščina ne bo ponehala, nego se bo pomnožila.

Je li Irski naša država podobna? Je, in kmalu ji bo jednaka, če se sedanji zemljiščni kredit ne odpravi. Na jedni strani zemljiščni posestniki vedno bolj ubožavajo, na drugi strani se pa bogastvo vedno bolj osredotočuje. Še nekaj let in vse zemljišče in vse bogastvo bo v rokah nekoliko kapitalistov in naši kmetje bodo najemniki in sužnji na svojih nekdanjih cvetečih, a tačas devastiranih zemljiščih.

Ako bi gospodar tudi vse posojilo obrnil v povzdigo zemljiščne moči, vendar bi mu posojilo škodovalo, kajti prinašalo bi mu manj dohodka, nego bi moral plačevati obresti. Videli smo, da se osuševanja ne rentirajo ne na Holandskem, ne na Nemškem niti drugod, kjer so obresti manjše, kot pri nas. Z dobro vestjo smemo reči, da na Slovenskem čisti zemljiščni dohodek 3% navadno ne preseže. Se ve, navadno se računi tako: travnik je veljal 1000 gld., mrve vsako leto je po 100 cen-

tov (a 1 gld.) stroški za popraviljanje 30 gld. ako se davki odbijejo, ostane uže še 5—6%. Zelo jednako se računi tudi pri njivah in gozdih. Ta račun bi bil resničen, ko bi kmet vse pridelke prodal in bi njegova družina samo tačas jedla in se oblačila, ko na njivi in travniku dela, ko bi ne bilo otrok in starcev nesposobnih za delo in ko bi ne bilo toliko stroškov za reči, ki ne prinašajo nikakršnega dobička, pa za neogibno potrebne v gospodarstvenem stavu. Poglejmo spomladi in zapazili bomo, da je s enogom vred skupnil tudi čisti dobiček. Nekaj sveta (n. pr. njive na pustih gričih) je pa tudi pasivnega, to je, ko bi se obdelovanje računilo po delavski plači, navadni v onem kraju, bila bi zguba. Ali revni vendar obdelujejo tačas, ko nikjer dela ne dobe, misleč, bolje je, da se z delom zasluži kaj malega, kot brez dela nič.

Tedaj se naše navadne obresti iz zemljišča ne morejo plačevati. Se ve, da nekateri pravi: jaz imam 1000 gld. dolga, pa mi ni trda za obresti. Verjamemo, če je tvoje zemljišče vredno 5 ali 6 tisuč, ker obresti ne plačuješ samo iz posojenega tisučaka, nego tudi iz drugega tvojega imetja. Marsikateri zelo zadolžen kmet pa ne plačuje samo obresti iz čistega zemljiščnega dohodka, ampak mora prilagati iz lastne delavske plače. Od tod pride, da se marsikateri gostač bolj živi, kot zadolžen kmet. Kapital jemlje tedaj v obrestih tudi jeden del, ki ni njegov, to se pravi po domače: odira in ker jemlje iz zemljišča več, kakor mu je dal, zemljišče uničuje.

Morebiti bi kdo utegnil reči: zemljišče nese več, kakor se bere v tem spisu, če dam jaz svoje zemljišče v najem, bom gotovo do-

Spomini na veliko slovansko romanje v Rim I. 1881.

(Spisuje M. Mihaeljev.)

(Dalje.)

Enako prekrasen in primeren latinski govor in odgovor so blagovolili na to dati Njih Svetost. Ker ga je že lanska „Danica“ in menda tudi „Slovenec“ v posnetku donesel, ne bom ga tu vsega ponavljal, ampak le nekaj glavnih točk naj tu omenim: Sv. Oče govori, s kako očetovskim veseljem so pričakovali Oni in Rim, glavno mesto katoliškega sveta Slované, ktere vidi zdaj Njih oko v tako velikem številu zbrane, da morajo reči s sv. Pavlom: Potolažil Nas je Bog z Vašim prihodom. Ker so z grenkostjo videli, kako trpi cerkev pri najbližjih narodih preganjanje, ozrli so se proti izhodu, ali bi Jim ne donesel spomin na preteklost kake vesele nade za prihodnost. In res ne najmanjši del te tolažbe, Nam je donesel današnji dan. Potem pohvalijo trud, vero in pobožnost in edinost vere, ktera nas je pripeljala v Rim, da skazemo tu na grobu sv. apostelnov svoje počestčenje apostolskemu

sedežu. Na dalje pohvalijo govor monsignora Strosemajerja, ki povdarja dokaz čudne edinstvi Cerkev božje. Kristus je namreč spravil in potrdil s svojo krvjo bratovsko zvezo vseh ljudi, da one, ki vanj verujejo, je združil kakor v eno samo družino, z enim srcem in duhom. To edinost varovati je pa odločil sv. Petra, prvaka apostelnov in njegove naslednike rimske papeže, da se po vsem telesu kršanstva pretaka življenje, kakor drži glava skup ostale telesne ude. Dobroto tega življenja pa sta nam Slovanom apostelna sv. Ciril in Metod po božji previdnosti prinesla. Potem omenjajo ter opisujejo z veliko pohvalo učenosti in delovanje tih naših sv. apostelnov, ktera sta nas tudi učila, kako da naj se Slovani vedno neomahljivo drže edinstvi z rimsko Cerkvijo. Kako sta Ona naletela na težave in obrekovanja, proti kterim Jima je pa Rim svojo milostno brambo podajal: kakor posebno papeži Nikolaj I, Hadrijan II, in Janez VIII. — Tudi pozneje so bili rimski papeži vedno naklonjeni Slovanom, o čemur pričajo razni spominki, ne le v prid in v ohranjanje vere, ampak tudi v njih občni blagor. Kakor se navadno godi,

da močno deluje sv. vera na življenje in navednost ljudstev, ona dva sta ne le kršansko vero, kar je bistvena stvar, ampak sta Slované, vaše pradede, tudi k rednemu življenju in meščanski omiki dovedla. Tima vašima apostelnoma ste tudi dolžni zahvalo, ker sta za vaše slovstvo prva iznašla abecedo; ker sta večidel sv. pisma prevedla v ljudski jezik, ker sta najsvetejše obrede vredila narodovemu značaju. Zarad tega naj ju proslavljajo vsi potomci slovanskih plemen od obal jadranskega morja, noter do skrajnega severja! Potem opominjajo, da bi se ta edinost vere ohranila z materjo vseh Cerkev, rimsko cerkvijo, ki prinaša narodom toliko dobrot, in da bi se med nami čedalje bolj utrjevala. — Sv. Cirila in Metoda pa naj skupno prosimo, da bi blagovolila raz nebes varovati slovanstvo; enim naj sprosita pri Bogu stanovitnost, drugim vzajemno ljubezen, sovrastvo, prepire in zavidi pa naj odstranita od deleža Gospodovega. Zlasti naj priporočujeta Bogu oni narod, ki je najbolj mogočen po številu, moči, in blagostanju, kteri ji tudi časti kakor svoje aposteljne, pa je vendar le

bival po odbitih davkih in drugih stroških 6%. Radi verjamemo, posebno če je zemljišče dobro obdelano. Kaj je vzrok temu? Kapitalizem in zopet kapitalizem. On je mobiliziral nepremakljivo zemljišče; kakor se denar deli v kupčke po 100 gl., tako se deli po njegovem vplivu tudi zemljišče v kose. Zatega delj je vedno večje število onih, ki razen kože, zeljnika in male njivice za krompir nimajo ničesa. Ti se bodo vstopili kot borzjanci in bodo do- ločili najemnino tvojim parcelam, misleč si, če bo količkaj letina, se bo uže nekaj dobilo za naše delo. Delali bodo pa tudi liki naj- menjiku; zemljišče ti bo tako izmolzi, da ga ti v desetih letih ne boš popravil. Nekaj mora pa ta reč uže nesti, posebno če se last- nik nič ne meni, je li njegovo zemljišče v dobrem ali slabem stanju, kakor dela neki ljubljanski advokat, ki kupuje pri eksekutivnih dr- žavah, kar poprek zemljišča v ljubljanskem, kamniškem in morebiti še katerem drugem okraji in daje posamezne kose v najem. Samo, če mu vsi plačajo.

Politični pregled.

V Ljubljani 27. oktobra.

Avstrijske dežele.

Počasi prodira v Avstriji pravo spoznanje a vendar le prodira. — Dr- žavno sodišče na Dunaji je zopet prav dalo češkim soseskam: Ober- in Unter-Themenau in Bischofswart v okraji Mistelbach na Dolenje- Avstrijskem, ki so se pritožile nad tem, da se jim sili nemščina za učni jezik pri krščanskem nauku. Državno sodišče je razsodilo, da je s tem prelomljen § 19 drž. o. postav, tedaj že tretji pot je najvišje sodišče po pratih krcalo naučno ministerstvo.

Iz Buda-Pešte 25. okt. Delegacije so bile danes otvorjene. Minister usanjih po- slov grof Kalnoky objavlja, da je delegacija sklepčna in starosta, baron Fluck, prevzame predsedništvo. Baron Fluck pozdravi skupšč. na- govarja v volitev predsednika. Izvoli se jedno- glasno dr. Smolka, v predsednikovega namest- nika je izvoljen baron Ceschy. Po sklepu seje ustanovil se je odbor za predštev, v prvome- stnika je bil izvoljen grof Falkenhaya, namest- nik mu je dr. Sturm. Razni poročevalci so: za unanje poslove Hübner, za navadni trošek

(ordinarium) pri vojni Fanderlik, za izredni trošek Čerkavski, za pomorstvo Tonkli, za Bosno Groholski. Za sklepno računstvo Fal- kenhaya, za državno ministerstvo Windisch- grätz. — Odbori so tako sestavljeni, da ima desnica prav za silo večino, kakor so tudi stranke v delegacijah. Letošnji predštev je mimo lankega je za 900 000 gl. več, pri 115 mili- jonih, kolikor se namreč tirja, se to komaj pozna. To pride od tod, da je carina več vrgla. Rudeče kopice dosihmal še niso predložili. Kar se tiče Bosne se bode predložil predštev in čemu bode, a splošno se bosniške razmere ne bodo pretresovale. Tudi na ogrski strani dosedaj kaže mirno. Grof Apponyi, od kate- rega pričakujejo epozicije, še dosihmal ni v odsekih. Razprave lahko nanese kaj viharja a dosihmal kaže vse na mir.

Ogrska delegacija. Navzoč h je bilo 47 delegatov. Izvoljen je bil v predsed- nika Ludovika Tisa, v namestnika kardinal Hajnald, v perovodje Gabriel Barosc, grof Bela Craky in Aleksander Hegedus, vredovalec je baron Albert Vodianer. Tisa je povdarjal po eni strani varčnost v državi, na drugi pa potrebo, da dobi vevlast Avstrija potrebne zaslonbe. Potem so volili odseke za usanje poslove, za vojako, pomorstvo in denarstvo, a tudi odsek za gospodarstvo in dnevstvo (di- arium). Minister pl. Kallay predloži potem predštev za l. 1883 in naznani, da bode de- narstveno ministerstvo razdelile med delegate najprej predštev za Bosno l. 1883, potem pregled denarstvenega in gospodarskega stanu obsedenih dežel. Vlado predlog se bode vrečil dotičnim odsekom. Predlog, kar se tiče obsedenih dežel, se bode odkazal odseku čveterih udov, ki se ima ustanoviti. Po sklepu javne seje ustanovil se je odsek čveterih udov, predsednik mu je Hajnald, a poročevalec Gabriel Barosc.

Iz Budapešte 26. oktobra. Presviti- cesar se danes sprejeli v Budimskem gradu oboje delegacij. Najprej in sicer ob 12. uri je vodil avstrijsko delegacijo dr. Smolka nje predse- dnik, in ob 1. uri pa Ludovik Tisa ogrsko de- legacijo pred cesarja.

Iz Dolenje-avstrijskega de- želnega zbora dne 21. oktobra. Na dnevnem redu je bilo poročilo denarstvenega odbora o sklepu računov za Dolenje-avstrijski deželni in zemljišče-odvezni zaklad za l. 881. Prihodkov je bilo 2,499.545 gl. 94 kr., a stro- škov 1,938.848 gl. 8 kr. in denarni stan 31. decembra 1881 — 5,567.249 14 kr. Vzelo se je na znanje. — Brez debate se tudi sprejme predštev dolenje-avstrijske pošilne delavnice za l. 1883: potrebuje se 64.912 gl. poravnane- ga je: 42.790 gl. Pride potem na vrsto nasvet stavbenega odseka o poročilu deželnega od- bora, kar se tiče pripomoči, ki se ima dajati posameznim okrajnim cestnim okrajem. — Na vrsti je bilo potem poročilo denarstvenega od- bora v predštev deželnega in zemljišče-od- veznega zaklada za l. 1883 in poročilo, ki se tiče deželnega posojila 6.000.000 gl. — Za deželni fond bode treba l. 1883 — 5,662.400 gl. poravnane- ga je 5.188.600 gl., za zemljišče- odvezni zaklad se potrebuje 2,461.348 gl. in poravnane- ga 2.425.348 gl. — Naklada bode pri zemljiščnem in hišnem davku po 20 kr., pri obrtniškem in dohodkinem davku po 15 kr. pri hišah pa, ki so proste hišne najemnine pa po 25 kr. pri vsakem goldinarju. Oči teh se odšteje po 2 kr. kot doklad k zemljišče- odveznemu zavodu. Po daljši debati se sprejmo nasveti denarstvenega odbora. — Posvetovanje je bilo potem o poročilu arenjskega in ustav- nega odbora v peticiji dolenje-avstrijske kup-

čijske zbornice kar se tiče razdelitve srenjskih nakladov na direktne davke. Odbor nasvetuje, da se prošnja ne usliši, ker je ta prošnja že v deželni postavi rešena. Konečno stvar dr. Granitsch o imenu srenjskega in ustavnega odseka v nasvetu domovinske postave, da nam- reč tisti, ki 10 let biva v srenji, dobiva do- movinsko pravico. Odbor nasvetuje, naj se nasvet zavrže in ostaja pri svojem nasvetu, da se z daljšim bivanjem v soseski ne zadobi ne domovinska pravica niti kako pravno ime do nje. Poročevalec Granitsch se boji Slova- nov na Dunaj, in da bi se slovanski jezik ne udomačil na Dunaji; ter pravi, deželni zbor, ki je dal 2000 gl. nemškemu Schulvereinu ne more nikakor sprejeti tak nasvet. Posl. Sues govori proti rekoč, ko bi se nasvet sprejel, potem bi se neznanško obložil deželni ubožni zaklad. Devet deželnih zborov se je že o tem posvetovalo in vsi so bili za to, da se zadobi pravica, njih osem v desetih letih, a jeden pa še v krajši dobi, sedem jih je bilo za domo- vinsko pravico, dva le za pravni naslov. Kar poročevalec zahteva, to še nikomur ni prišlo na misel. Sklep seje ob 3 popoldne in v ne- deljo se je seja nadaljevala.

Dr. Kopp je govoril za odsekov nasvete, in pobijal g. Suesa rekoč; odsek hoče, da De- lenje-Avstrijsko skrbi za svoje reveže, a ne za reveže drugih kronovin. Poslanec Zelebor izpeljuje, kako stari nekdanji sedjoči posestniki g. nejo, v Meidling jih je še 6, ko je on prišel v Meidling, imenovali so njega in druge pri- šelce „priebgle“ sedaj je pa vse ljudstvo iz takih pribeglih. Današnja postavodaja, kar se tiče domovinstva in ubožstva se ne more vzdr- žati. Potem ko je govoril še posl. Schlechter za Suesov nasvet, je bil sklep debate in pri glasovanji je padel nasvet Suesov z vsemi gla- savi zoper 10.

V seji 23. t. m. je bil na vrsti davek pri „vstopnicah“ za teater, koncert in sicer za veselice; postava se je vrnila deželnemu od- boru, da v prihodnji seji poroča. Potem so nasledovali predlogi šolskega odbora o poro- čilu deželnega odbora, da se prenaredi § 53 deželne postave 5. aprila 1870 in § 5 dež. postave 18. decembra 1871 o šolskih nakladih. Sedaj pride na vrsto poročilo in nasvet arenj- skega in ustavnega odbora o „prenaredbi arenjskega — volilnega reda za Du- naj.“ Odbor nasvetuje, naj se odpravijo vo- litveni razredi za Dunaj in razširi naj se vo- litvena pravica tudi na petakarje. Posl. dr. M.ča je zoper in predlaga preko teh predlogov preiti na dnevni red. Dr. Weitlof govori na nasproti temu. C. k. namestnik je tudi zoper odpravo volitvenih oddelkov. Po sklepnem go- voru poročevalca pade predlog s 30 glasovi zo- per 24. Razrešilo se je še nekaj peticij; zaradi zavetišča za zanemarjeno mladino naročilo se je dežel. odboru, naj še dalje pozveduje in v prihodnji seji poroča. K sklepu omeni deželni caršal Felder, da je bilo v 4 tednih vseh skupaj 84 sej, zahvali se c. k. deželnemu na- mestniku, a opat Hauswirth deželnemu mar- šalu in njega namestniku. Tak je bil konec seje v Dolenje-avstrijskem deželnem zboru dne 23. t. m. ob 3/43.

Iz Prage 22. oktobra. Komisija za deželni predštev je sklenila: deželni odbor naj se porazume z muzejnim društvom, da se poravna razmerje društva z deželo in v prihodnjem letu nasvetuje, kako naj se muzej zida na stroške dežele. Či hi so sprejeli ta nasvet. Pride potem na vrsto poročilo o zi- danji nemškega poletnega gledišča, a Rieger je protestiral zoper tako grajenje, ker ni po-

raztrgal vezi, s katerimi sta ga ravno ista njihova aposteljna priklenila sv. Petru in rimski Cerkvi. Ko se bode ponovila edinost vere brez oškodovanja pravic posameznih dr- žav, smem največ zaupati na vaš trud in čednosti k razširjevanju Božjega kraljestva na zemlji, ker je viditi, da je po božjem sklepu slo- vanski narod odločen za izredna de- janja. Potem nam voščijo še srečno povr- nitev v domovino, da naj pripovedujemo, kar smo vidili v Rimu, kar smo slišali, vse to našim bratom. Vi ste naše priče, da sami spoznavajo, kako da objemamo z našo očetov- sko ljubeznijo plemenite in velike slovanske narode, katerim ničesa bolj ne častitamo, kakor da se prav iskreno držé katoliške Cerkve z nepremagljivo vero, in da nihče ne zajde iz te preavete ladije, kdor se v nji ne znajde, bode se v splošnem potopu pogubil, da se poslužimo izreka vašega Hieronima! Naznanite jim apostolski blagoslov, kterega njim in vam posameznim in vsim preradovalno podelujemo v Gospodu.

(Dalje prih.)

ko pa čez Kopačnico, ker je ta najkrajši. Pozor! Na zdravje!

(Audiatur et altera pars, le toliko omenimo, da so v deželni zboru priporočevali tudi čisto čez Kopačnico bolje, mimo one čez Savodnjo.)

Iz Celovca, 20. oktobra. (Časnikarstvo. Gledé časnikarstva je Celovec daleč za Ljubljano. V Celovcu imamo tri politične časnike, v Beljaku je pa jeden. V Celovcu izhajajo: „Kl. Zt.“ vsaki dan; to je vladni list, pa piše bolj v smislu nemško-narodne stranke, ko po nazorih Taaffejeve vlade; sim in tje mora za vlado govoriti, kar jej pa organi nemško-liberalcev ne morejo odpustiti. „Kärntner Volksstimme“ je prav dobro vredovan list in piše v smislu konservativne stranke, ter izhaja vsako soboto. Slednjič je še organ faksijske opozicije „Freie Stimmen“, ki pa izhajajo pri vsej bahariji le trikrat na mesec, toraj še vsak teden ne. Ureduje ta list neki človek z urgermanskim imenom Matschnig, ter prežvekuje fraze, ki jih iz dunajskih časnikov pobira. V Beljaku dvakrat na teden izhajajoča „Süddeutsche Post“ prinaša na slabem papirju in v slabem tisku psovke na Slovence, na duhovščino in na konservativno stranko. Če bi Nemčija ne imela boljših listov za svojo brambo, potem je zgubljena!

Zdaj imajo ti listi vsaj nekaj tvarine za pisarenje, kar se je g. Einspieler v deželnem zboru oglasil. Napadajo ga z naj bolj surovimi psovkami. Tako prinaša „Süddeutsche Post“ od 19. oktobra strasten članek zoper g. Einspielerja in Slovence, iz katerega sem nabral sledeče cvetlice nemške kulture: „komische Person“, „lebendiger Schmerzensschrei“, „telephonirt“, „stammelt“, „seine Sippe“, „Stiefvater der slovenischen Nation“, „klerikaler Kohl“, „klerikales Gängelband“, „heuchlerische Maske“, „Volksagunspeculant“, „Mitleid heucheln“, „Hetzer“, „klerikaler Speck“, „Robott und Zehent“, „rhetorisches Kunststückchen“, „Slovenia irredenta“, „Keck“, „Lüge und Entstellung“, „geträumte Klagen“, „entlarvter Agent der Slovenia irredenta“, einsamer Spatz“. Ali niso to krasni izrazi? Ko bi se slovenski narod s psovkami uničiti zamogel, v istini, sami koroški nemškoliberalci bi ga bili že davno pokončali s svojim hudobnim jezikom? Človek bi se prašal, če je to istina, kar pravijo, da so vsi koroški Slovenci z nemško nadvlado zadovoljni in le edini g. Einspieler ne, kako pa je to, da se enega samega človeka toliko boje? Zakaj vselej vsi časniki in vsi poslanci čez njega padejo, če le usta odpre? Meni se zdi, da jih peče slaba vest, zato se vstrašijo vsacega šuma!

Iz Celovca, 21. vinotoka. (Zadnja seja dež. zbora) Danes je naš deželni zbor svoje delovanje dokončal. Ta zadnja seja postala je zanimiva, kakor vsaka, v kateri se g. Einspieler za besedo oglasi, ker se potem za gotovo vé, da bodo liberalci kakor sršeni na njega planili. V eni zadnjih sej je bil namreč poslanec Einspieler predlagal, naj se deželni volilni red tako spremeni, da bodo tisti, ki po novi postavi v državni zbor volijo, tudi v deželni zbor volili. Predlog je prišel v pravoslovni politični odsek in ta je danes o predlogu poročal, ter nasvetoval, da naj deželni odbor še prej poišče in statistične podatke nabere, da se bo v prihodnjem letu o tem sklepalo. Gosp. Einspieler se oglasi k besedi in rekel, da tu ni treba statističnih podatkov, saj je stvar sama po sebi jasna dovolj. Rekel je med drugim: „Dosti smo že postav sklenili brez vsakih podatkov, zakaj bi te ne?

Dosti smo svojim deželanom doklad in davkov naložili, dajmo jim tudi kaj veselega, razširjeno volilno pravico! Če ste res liberalni, gospodje, evo, tukaj imate priliko svoj liberalizem pokazati! Škoda bi bilo, tako stvar odkladati; kajti med tem časom zna biti deželni zbor razpuščen, ali kaj drugega vmes priti, ali more priti druga vlada, ki pozneje našega predloga ne bo potrdila; toraj je najbolj gotovo, ako se stvar precej sklene. Kar se danes lahko stori, naj se do jutri ne odlašaja.“

Dr. Traun (rekte „Traven“, on je kranjskega očeta sin) oglasil se je za besedo, ter govoril brez konca in kraja tako zmedeno, da besedovanje ni imelo ne glave, ne repa. Najbolje sem še razumel tiste stavke v njegovem govoru, kjer je predrzno in čez vsako mero napal našega častivrednega poslanca. Po njegovih mislih je gosp. Einspieler še ta predlog samo iz tega namena stavil, da bi deželni mir kalil! Ta predlog za spremembo volilnega reda smo letos slišali po vseh deželnih zborih, toraj so vsi ti predlagatelji kalili mir vsak v svoji deželi! Ne vem, ali je tako postopanje bolj bedarija posameznih, ali dogovorjena reč vseh liberalcev, da, kadar gosp. Einspieler kaj reče, brž pravijo, da kali deželni mir! Slovenci za tretjino prebivalcev imamo le enega poslanca in še ta se nikdar ne sme za besedo oglašati; tak je pri nas deželni mir! Mi ne smemo imeti nobene želje, naš zastopnik se še ganiti ne sme; še čudo, da ga pusté v zbornici sedeti! Saj že s tem „mir kali“. Basen o kalenji vode volku po spodaj stoječem jagnjetu ni več basen, ampak prežalostna resnica.

Govornik zabavljaj je potem še dosti čez narodno-klerikalno stranko, in tudi to je iz šole počenjal, da liberalcem prav nič ni všeč, da se je volilna pravica razširila, ker bi mogli vsled tega škodo trpeti. To je prav odkritosrčno povedal ter se ni zakrival z figovim listom. Rekel je pa, da se na Koroškem ni bati narodno-klerikalne večine. (Mi tudi mislimo, da ne pis.) Pa toliko bomo menda že dosegli z Božjo pomočjo, da g. Einspieler v prihodnjem zboru ne bo sam sedel, ampak da bo kaj pomočnikov dobil na svojo stran!

Od nemško-katoliške stranke na Koroškem žalibog nimamo dosti podpore pričakovati, kakor sem danes videl. Gosp. knezoškof in g. dekan Neste (ne župnik, kakor sem zadnjič pisal) sta bila oba v seji, pa nobeden ni podpiral g. Einspielerja, niti z njim glasoval! Naši Nemci pač niso Tirolci. Ko bi jaz bil na mestu g. Einspielerja, bi se z nemško duhovščino več ne pogajal, ampak se oklenil samo slovenskega prebivalstva! Ko bi le Slovenci sami bolj složni bili, bi že še šlo, ali kaj! Kakor se sliši, je tudi v Ljubljani med Slovenci že mnogo sovražnikov duhovenstva. Če tista, versko-liberalna stranka na vrh pride, potem se mi koroški Slovenci tudi na Kranjce ne moremo več naslanjati, kajti pri nas je edino še slovenska duhovščina nekoliko narodna in če liberalni Slovenci še to razžalijo in od dela preženo, potem smo brez vseh voditeljev in popolno zgubljeni. Pokopajte tedaj enkrat v Ljubljani tisti brezverni liberalizem in bodite vsi složni slovenski rodoljubi, kakor je včasih bilo, potem bode moč Koroško še rešiti, drugače pa ne!

Domače novice.

V Ljubljani, 28. oktobra.

(S privoljenjem milostljivega knezoškofa) bode v nedeljo 29. t. m. zvečer ob 6. uri v obednici bogoslovskega semenišča predaval

prof. Anton Rosental preskuševaje o svoji iznajdbi v stenopediji, v rosentalovem spisu in v stenotelegrafiji. — To predavanje je namenjeno bogoslovcem in častiti duhovščini. Iz katoliškega stališča se bode predavanje posebno oziralo na verske potrebe in koristi. — Darovi pri vstopu poljubno. Četrty del (brutto) dohodka bode dal izumitelj Vincentijemu društvu. Programi in Rosentalovi izdelki se dobe v katoliški bukvarni.

Profesor Rosental („Hotel-Elefant“ soba št. 56) podučuje tudi v italijanskem in francoskem jeziku.

(Mestna seja.) Včersj je bila seja mestnega zbora, med drugimi rečmi je bila na dnevnem redu tudi I mestna šola, oziroma sprejem učencev ob začetku t. šol. leta. — Na I mestni šoli se namreč navadno oglasi toliko učencev da ne vedo z njimi kam, — in potem jih predstavljajo kakor podobne pri igri „šah“. V 3. razredu navadno napravijo parko, da morejo potem spraviti vse — v klopi.

Razne reči.

— Spremen duhovščine v lavantinski škofiji: Preč. gosp. Anton Jazbec postal je dekan v Marenbergu; Zgornjo Kungoto oskrbuje Jakob Canjker, kapl. v Svičini. Prestavljeni so čč. gg.: Vamberger v Poličane, Vojak Alojzij v Ribnici, Purgaj Jurij v Dramlje, Potočnik Anton v Čadram, Temše Val. kurat v Köbl, Kolar Vinc. v Št. Vidu bl. Ponkve, Lebar Franc k sv. Iliju, Geč k sv. Marku, Matej Slekovec zavolj bolehnosti v zač. pokoj, Hrovat Pavl v Koprivnico.

— V Celji bodo liberalci juter odgrnilli podobno cesarja Jožefa. Pripravljajo mnogo avčanost, n. pr. mestno razsvitljene i. dr. — Narodnjaki si dajejo besedo, da se vsega tega ne bodo vdeleževali. Pravo; vse to ni drugega kot draženje Slovencev in nasprotovanje sedajni konservativni vladi.

Tržne cene v Ljubljani.

28. oktobra.

Pšenica banaška hektoliter 9 gl. 57 kr.; domača 8 gl. 85 kr. — reč 5 gl. 15 kr.; — ječmen 4 gl. 29 kr.; — oves 2 gl. 60 kr.; — ajda 5 gl. 45 kr.; — proso 5 gl. 28 kr.; — kuruza 5 gl. 61 kr.

Javne dražbe.

31. oktobra. 1. eksekutivna dražba posest. Matej Krebel iz Ostroznobrd 2060 gld. Postojna. 1. eks. držb. pos. Martin Čuček iz Spodnje Korošane 615 gld. Postojna. 1. eks. držb. pos. Jurij Pavlin iz Zapuš 1970 gld. Rudolfovo. 1. eks. držb. pos. Janez Pangre iz Gerčevja 1000 gld. Rudolfovo. 1. eks. držb. pos. Jakob Treven iz Laniš 485 gld. Loka. 1. eks. držb. pos. Franc Mezek iz Stare Oslice 1160 gld. Loka.

Vabilo

k

izrednemu občenemu zboru društva „Nar. dom“,

ki bode

v nedeljo dné 5. nov. t. l. ob 11. uri dopoldne v dvorani Čitalnice ljubljanske

PROGRAM:

1. Nagovor predsednikov.
2. Poročilo tajnikovo. (2)
3. Poročilo blagajnikovo.
4. Predlogi upravnega odbora o spremembi pravil.
5. Nasveti posameznih družbenikov.

V Ljubljani, dné 13. oktobra 1882.

Dr. Alfonz Mosché,
predsednik.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.